

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)
den 15 april 1997 *

I mål C-105/95,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen, Münster (Tyskland), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Paul Daut GmbH & Co. KG

och

Oberkreisdirektor des Kreises Gütersloh,

angående tolkningen av rådets direktiv 64/433/EEG av den 26 juni 1964 om hygienproblem som påverkar handeln med färskt kött inom gemenskapen (EGT 121, 1964, s. 2012), i dess ändrade och konsoliderade lydelse enligt rådets direktiv 91/497/EEG av den 29 juli 1991 (EGT L 268, s. 69), av rådets direktiv 89/608/EEG av den 21 november 1989 om ömsesidig hjälp mellan medlemsstaternas myndigheter och om samarbete mellan dessa och kommissionen för att säkerställa en korrekt tillämpning av lagstiftningen om veterinära frågor och avelsfrågor (EGT L 351, s. 34) samt av artiklarna 30 och 36 i EG-fördraget,

meddelar

* Rättegångsspråk: tyska.

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av tillförordnade avdelningsordföranden C.N. Kakouris (referent) samt domarna P.J.G. Kapteyn och H. Ragnemalm,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören D. Louterman-Hubeau,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- Paul Daut GmbH & Co. KG, genom advokaten Gerd Weyland, Gummersbach,
- Oberkreisdirektor des Kreises Gütersloh, genom Bärbel Schütte, Kreisoberrechtsrätin, Rechtsamt der Kreisverwaltung Gütersloh, i egenskap av ombud,
- Förbundsrepubliken Tysklands regering, genom Ernst Röder, Ministerialrat, förbundsekonominministeriet, och Gereon Thiele, Assessor, samma ministerium, båda i egenskap av ombud,
- Konungariket Belgiens regering, genom administrative direktören J. Devadder, ministeriet för utrikesärenden, utrikeshandel och utvecklingsbistånd, i egenskap av ombud,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom Klaus-Dieter Borchardt, rättstjänsten, i egenskap av ombud, biträdd av advokaten Gerrit Schohe, Bryssel,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 3 oktober 1996 av: Paul Daut GmbH & Co. KG, företrätt av Gerd Weyland, Tysklands regering, företrädd av Ernst Röder, och av kommissionen, företrädd av Gerrit Schohe, biträdd av experten Heinrich Winter, kommissionen,

och efter att den 24 oktober 1996 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen, Münster, har genom beslut av den 17 mars 1995, som inkom till domstolen den 31 mars samma år, begärt att domstolen enligt artikel 177 i EG-fördraget skall meddela ett förhandsavgörande avseende en fråga om tolkningen av rådets direktiv 64/433/EEG av den 26 juni 1964 om hygienproblem som påverkar handeln med färskt kött inom gemenskapen (EGT 121, 1964, s. 2012), i dess ändrade och konsoliderade lydelse enligt rådets direktiv 91/497/EEG av den 29 juli 1991 (EGT L 268, s. 69), av rådets direktiv 89/608/EEG av den 21 november 1989 om ömsesidig hjälp mellan medlemsstaternas myndigheter och om samarbete mellan dessa och kommissionen för att säkerställa en korrekt tillämpning av lagstiftningen om veterinära frågor och avelsfrågor (EGT L 351, s. 34) samt av artiklarna 30 och 36 i EG-fördraget.
- 2 Frågan har uppkommit i en tvist mellan bolaget Paul Daut (nedan kallat Daut) och Oberkreisdirektor des Kreises Gütersloh (nedan kallad Oberkreisdirektor), den behöriga myndigheten i fråga om livsmedel och kött, med anledning av att den sistnämnda tog ungefär två ton fruset maskinurbenat kött i beslag i Dauts lokaler.

- 3 Det framgår av handlingarna i målet vid den nationella domstolen att maskinurbenat kött är färskt kött i form av köttmassa som har erhållits genom finfördelning, varefter köttet har benats ur genom pressning. Denna teknik gör det således möjligt att ta vara även på de köttrester som fortfarande är fästa vid benen. Detta kött förfärs mycket lätt, och utan värmebehandling är det otjänligt som livsmedel.
- 4 I det avseendet föreskrivs följande i artikel 6.1 c och 6.1 g i direktiv 64/433, i dess ändrade lydelse:

”1. Medlemsstaterna skall säkerställa följande:

...

- c) Att mekaniskt urbenat kött genomgår värmebehandling i enlighet med direktiv 77/99/EEG.

...

- g) Att den hantering som avses i föregående punkter utförs på ursprungsanläggningen eller vid annan anläggning som den officiella veterinären utser.”

- 5 Värmebehandlingen utförs i enlighet med rådets direktiv 77/99/EEG av den 21 december 1976 om hygienproblem som påverkar handeln med köttprodukter inom gemenskapen (EGT L 26, s. 85), i dess ändrade lydelse enligt rådets direktiv 92/5/EEG av den 10 februari 1992 (EGT L 57, s. 1). Behandlingen skall utföras i anläggningar som har godkänts i enlighet med bestämmelserna i artiklarna 6, 7 och 8 i direktiv 77/99.
- 6 Slutligen föreskrivs i artikel 6 a. i direktiv 89/608 följande:

”På den ansökande myndighetens begäran skall den tillfrågade myndigheten ombesörja bevakning eller se till att bevakning ombesörjs eller förstärks inom dess verksamhetsområde där sådana oriktigheter misstänks, särskilt

a) på anläggningar,

...”

- 7 Den tyske lagstiftaren har införlivat direktiv 64/433 och 77/99 i sin interna rättsordning genom att anta förordningen av den 30 oktober 1986 om hygienkrav och myndighetskontroller vid köttantering (Verordnung über die hygienischen Anforderungen und amtlichen Untersuchungen beim Verkehr mit Fleisch, *BGBI I*, s. 1678, nedan kallad förordningen), ändrad bland annat genom lag av den 27 april 1993 (*BGBI I*, s. 512). Det framgår av § 17 första stycket punkten 2 i den förordningen att det är förbjudet att till Tyskland importera maskinurbenat kött som inte har värmebehandlats i ursprungsstaten.

- 8 Således förordnade Oberkreisdirektor om beslag av köttet i fråga i Dauts anläggning på grundval av förordningen. Det framgår nämligen av handlingarna i målet vid den nationella domstolen att köttet, som inte hade värmebehandlats, hade inköpts från ett företag i Belgien som hade gemenskapsgodkännande. Därefter hade det importerats till Tyskland för att värmebehandlas och genomgå fortsatt behandling i Dauts anläggning, vilken även den hade ett sådant godkännande.
- 9 Amtsgericht Rheda-Wiedenbrück ålade Daut ett bötesbelopp.
- 10 Oberverwaltungsgericht, den domstol som målet har överklagats till, anser att det av artikel 6.1 c och g i direktiv 64/433 i dess ändrade lydelse framgår att när värmebehandlingen inte har utförts i ursprungsanläggningen skall den officiella veterinären i ursprungsmedlemsstaten utse en anläggning som ligger i den staten. Den nationella domstolen frågar sig emellertid om en sådan tolkning av bestämmelsen är förenlig med artikel 30 i fördraget, när det maskinurbenade köttet har djupfrysts innan det avsändes till en annan medlemsstat för att värmebehandlas i en lämplig anläggning.
- 11 Med beaktande av dessa överväganden beslutade Oberverwaltungsgericht att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till domstolen:

”Är det förenligt med artiklarna 30 och 36 i EG-fördraget jämförda med rådets direktiv 64/433/EEG om hygienproblem vid produktion och utsläppande på marknaden av färskt kött inom gemenskapen (färskköttsdirektivet, EGT 121, 1964, s. 2012), i den version som föreskrivs i bilagan till rådets direktiv 91/497/EEG av den 29 juli 1991 (EGT L 268, s. 69), i den lydelse som framgår av rådets direktiv 92/5/EEG av den 10 februari 1992 (EGT L 57, s. 1), i förbindelse med direktiv 77/99/EEG om hygienproblem som påverkar handeln med köttprodukter inom

gemenskapen (köttproduktsdirektivet, EGT L 26, 1977, s. 85), i den lydelse som framgår av bilagan till direktiv 92/5/EEG, när motparten — med stöd av § 17 första stycket punkten 2 i förordningen om hygienkrav och myndighetskontroller vid köttantering (Verordnung über die hygienischen Anforderungen und amtlichen Untersuchungen beim Verkehr mit Fleisch (FlHV) av den 30 oktober 1986), *BGBI.* I, s. 1678, senast ändrad genom EWR-Ausführungsgesetz av den 27 april 1993, *BGBI.* I, s. 512—552 — gör invändningar mot att visst slag av fruset kött (Separatorenfleisch) tas in till ett tyskt EG-registrerat företag i vilket värmebehandling enligt köttproduktsdirektivet kan ske och till vilket visst slag av fruset kött (Separatorenfleisch) levereras från ett belgiskt EG-registrerat företag, efter godkännande av en belgisk EG-veterinär, för att låta det genomgå en värmebehandling i enlighet med köttproduktsdirektivet och sedan bearbeta det ytterligare? Vid nekande svar: Är en samordning med behörig tysk veterinärmyndighet nödvändig och med vilka skall denna samordning ske?”

12 Frågan består av tre delar:

- I den första delen frågar den hänskjutande domstolen i huvudsak om artikel 6.1 c och 6.1 g i direktiv 64/433, i dess ändrade lydelse, utgör hinder för nationella regler som förbjuder import av maskinurbenat kött som inte har värmebehandlats i ursprungsmedlemsstaten, när köttet är avsett att genomgå sådan behandling i en godkänd anläggning i importmedlemsstaten som har utsetts av den officiella veterinären i ursprungsstaten.
- För det fall denna fråga skulle besvaras nekande, frågas för det andra om artikel 6.1 c och 6.1 g i direktiv 64/433, i dess ändrade lydelse, är förenlig med bestämmelserna i fördraget om fri rörlighet för varor, närmare bestämt när det importerade köttet har djupfrysats i ursprungsmedlemsstaten.

— För det fall den första delen av frågan skulle besvaras jakande, frågar den hänskjutande domstolen för det tredje om en samordning med den ansvariga veterinärmyndigheten i den importerande medlemsstaten är nödvändig och, om så är fallet, mellan vilka myndigheter.

Den första delen av frågan

- 13 Genom den första delen av frågan önskar den hänskjutande domstolen i huvudsak få klarhet i om artikel 6.1 c och 6.1 g i direktiv 64/433, i dess ändrade lydelse, utgör hinder för nationella regler som förbjuder import av maskinurbenat kött som inte har värmebehandlats i ursprungsmedlemsstaten, när köttet är avsett att genomgå sådan behandling i en godkänd anläggning i importmedlemsstaten som har utsetts av den officiella veterinären i ursprungsstaten.
- 14 Det bör följaktligen undersökas om den officiella veterinären i ursprungsmedlemsstaten enligt denna bestämmelse kan utse en godkänd anläggning, som befinner sig i en annan medlemsstat, för värmebehandling, om någon sådan inte har genomförts i ursprungsanläggningen.
- 15 Det bör i det avseendet påpekas att gemenskapslagstiftaren, som är medveten om att maskinurbenat kött är särskilt ömtåligt och föga hållbart, i enlighet med artikel 6.1 c i direktiv 64/433 just har uppmanat medlemsstaterna att säkerställa att detta kött värmebehandlas innan det används som livsmedel. Denna behandling skall genomföras antingen i ursprungsanläggningen eller vid annan anläggning som utses av den officiella veterinären i ursprungsmedlemsstaten (6.1 g).

- 16 Av andan i och syftet med artikel 6.1 c och 6.1 g i direktiv 64/433 framgår att behandlingen av hygieniska skäl skall genomföras så snart som möjligt, det vill säga efter det att köttet har benats ur maskinellt. Det är således att föredra att värmebehandlingen genomförs i den anläggning där maskinurbeningen av köttet har ägt rum.
- 17 Om det emellertid inte är lämpligt att värmebehandlingen genomförs i den anläggning där köttet framställs, bland annat av ekonomiska skäl, bör behandlingen genomföras inom så kort tid som möjligt, det vill säga i en godkänd anläggning som är belägen så nära ursprungsanläggningen som möjligt.
- 18 Denna princip, enligt vilken framställningen och värmebehandlingen av köttet skall genomföras i nära anslutning till varandra, såväl i tidsmässigt som geografiskt hänseende, innebär inte — som kommissionen med rätta har påpekat — att den officiella veterinären i ursprungsmedlemsstaten endast kan välja anläggningar som befinner sig inom denna medlemsstat. Tvärtom kan det rimligen förhålla sig så, att den anläggning som i enlighet med ovannämnda närhetsprincip är den mest lämpliga kan vara belägen inom en annan medlemsstats territorium, under förutsättning att anläggningen i fråga har ett gemenskapsgodkännande.
- 19 Denna tolkning finner stöd i ordalydelsen av artikel 6.1 g i direktiv 64/433, i vilken den officiella veterinären ges befogenheten att utse "annan" anläggning. För övrigt bör det beaktas att denna tolkning är den enda som är förenlig med principerna om gemenskapsmarknadens enhetlighet och om fri rörlighet för varor.
- 20 Det bör slutligen erinras om att denna tolkning även tar vederbörlig hänsyn till betydelsen av att skyddet för folkhälsan beaktas. Den officiella veterinären i en ursprungsmedlemsstat, som på grundval av direktiv 64/433 har en gemenskapsbefattning, vilken bland annat avser tillämpningen av principerna om marknadens

enhetlighet och om den fria rörligheten för varor, kommer nämligen att säkerställa att det skydd för folkhälsan som gemenskapsregleringen föreskriver effektivt garanteras när en anläggning utses. I det avseendet ges han enligt direktiv 89/608 möjlighet att åtnjuta hjälp från myndigheterna i den medlemsstat inom vars territorium den utsedda anläggningen befinner sig.

- 21 Lagstiftning i en medlemsstat som förbjuder import av maskinurbenat kött som inte har värmebehandlats i ursprungsmedlemsstaten strider således mot de ovan nämnda principerna om geografisk närhet mellan platsen för köttets framställning och dess behandling, om gemenskapsmarknadens enhetlighet och om fri rörlighet för varor. Detta gäller i än högre grad när det kött som inte får importeras har djupfrysts i ursprungsmedlemsstaten.
- 22 Den första delen av frågan skall således besvaras så, att artikel 6.1 c och 6.1 g i direktiv 64/433/EEG, i dess ändrade lydelse, utgör hinder för nationella regler som förbjuder import av maskinurbenat kött som inte har värmebehandlats i ursprungsmedlemsstaten, när köttet skall genomgå sådan behandling i en godkänd anläggning i importmedlemsstaten, som har utsetts av den officiella veterinären i ursprungsstaten.
- 23 Med beaktande av detta svar saknas anledning att besvara den andra delen av frågan.

Den tredje delen av frågan

- 24 Genom den tredje delen av frågan önskar den nationella domstolen i huvudsak få klarhet i om en samordning med den ansvariga veterinärmyndigheten i den importerande medlemsstaten är nödvändig och, om så är fallet, mellan vilka myndigheter.

- 25 I direktiv 89/608 föreskrivs regler om ömsesidig hjälp mellan medlemsstaternas myndigheter i fråga om tillämpningen av gemenskapslagstiftningen om veterinära frågor och avelsfrågor. I det andra övervägandet i ingressen till det direktivet understryks nödvändigheten av att stärka samarbetet mellan de myndigheter som i varje medlemsstat har ansvar för hur reglerna i fråga skall tillämpas, bland annat för att den gemensamma marknaden för jordbruksprodukter skall fungera smidigt och för att veterinärkontrollerna vid gränserna skall kunna avskaffas i syfte att förverkliga den inre marknaden.
- 26 Det framgår av artiklarna 1 och 2 i direktiv 89/608 att varje medlemsstat till de övriga medlemsstaterna och kommissionen skall meddela vilken behörig myndighet som i den staten har ansvar för att bevaka tillämpningen av lagstiftningen i veterinär- och avelstekniska frågor. Enligt artiklarna 4 och 8 i det direktivet hjälper de centrala myndigheterna varandra antingen på begäran, varvid den centrala myndigheten i en medlemsstat (den ansökande myndigheten) begär hjälp av den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat (den tillfrågade myndigheten), eller spontant, när dessa myndigheter anser det vara lämpligt för att den veterinära eller avelstekniska lagstiftningen skall iakttas. I artikel 6 föreskrivs för övrigt möjligheten för en behörig myndighet att begära att den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat skall förstärka bevakningen inom ett visst område, bland annat på anläggningar.
- 27 Ett sådant system gör det möjligt för den behöriga veterinärmyndigheten i en medlemsstat att, när den anser det lämpligt, begära hjälp från den behöriga veterinärmyndigheten i en annan medlemsstat, i syfte att genomföra kontroller och förebygga överträdelser. I det fallet måste den tillfrågade myndigheten hjälpa den ansökande myndigheten. Att en sådan begäran kan göras påverkar emellertid inte den befogenhet som den officiella veterinären i ursprungsmedlemsstaten har att, med avseende på den värmebehandling som skall utföras, välja en anläggning inom importmedlemsstatens territorium.

- 28 Den tredje delen av frågan skall således besvaras så, att med tillämpning av rådets direktiv 89/608/EEG kan den behöriga veterinärmyndigheten i ursprungsmedlemsstaten begära hjälp av den behöriga veterinärmyndigheten i importmedlemsstaten, utan att denna begäran påverkar den befogenhet som den officiella veterinären i ursprungsmedlemsstaten har att, med avseende på den värmebehandling som skall utföras, välja en anläggning inom importmedlemsstatens territorium.

Rättegångskostnader

- 29 De kostnader som har förorsakats den tyska och den belgiska regeringen samt Europeiska gemenskapernas kommission, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

— angående den fråga som genom beslut av den 17 mars 1995 förts vidare av Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen — följande dom:

- 1) Artikel 6.1 c och 6.1 g i rådets direktiv 64/433/EEG av den 26 juni 1964 om hygienproblem som påverkar handeln med färskt kött inom gemenskapen, i

dess ändrade och konsoliderade lydelse enligt rådets direktiv 91/497/EEG av den 29 juli 1991, utgör hinder för nationella regler som förbjuder import av maskinurbenat kött som inte har värmebehandlats i ursprungsmedlemsstaten, när köttet är ämnat att genomgå sådan behandling i en godkänd anläggning i importmedlemsstaten, som har utsetts av den officiella veterinären i ursprungsstaten.

- 2) Med tillämpning av rådets direktiv 89/608/EEG av den 21 november 1989 om ömsesidig hjälp mellan medlemsstaternas myndigheter och om samarbete mellan dessa och kommissionen, för att säkerställa en korrekt tillämpning av lagstiftningen om veterinära frågor och avelsfrågor, kan den behöriga veterinärmyndigheten i ursprungsmedlemsstaten begära hjälp av den behöriga veterinärmyndigheten i importmedlemsstaten, utan att denna begäran påverkar den befogenhet som den officiella veterinären i ursprungsmedlemsstaten har att, med avseende på den värmebehandling som skall utföras, välja en anläggning inom importmedlemsstatens territorium.

Kakouris

Kapteyn

Ragnemalm

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 15 april 1997.

R. Grass

J.L. Murray

Justitiesekreterare

Ordförande på fjärde avdelningen